

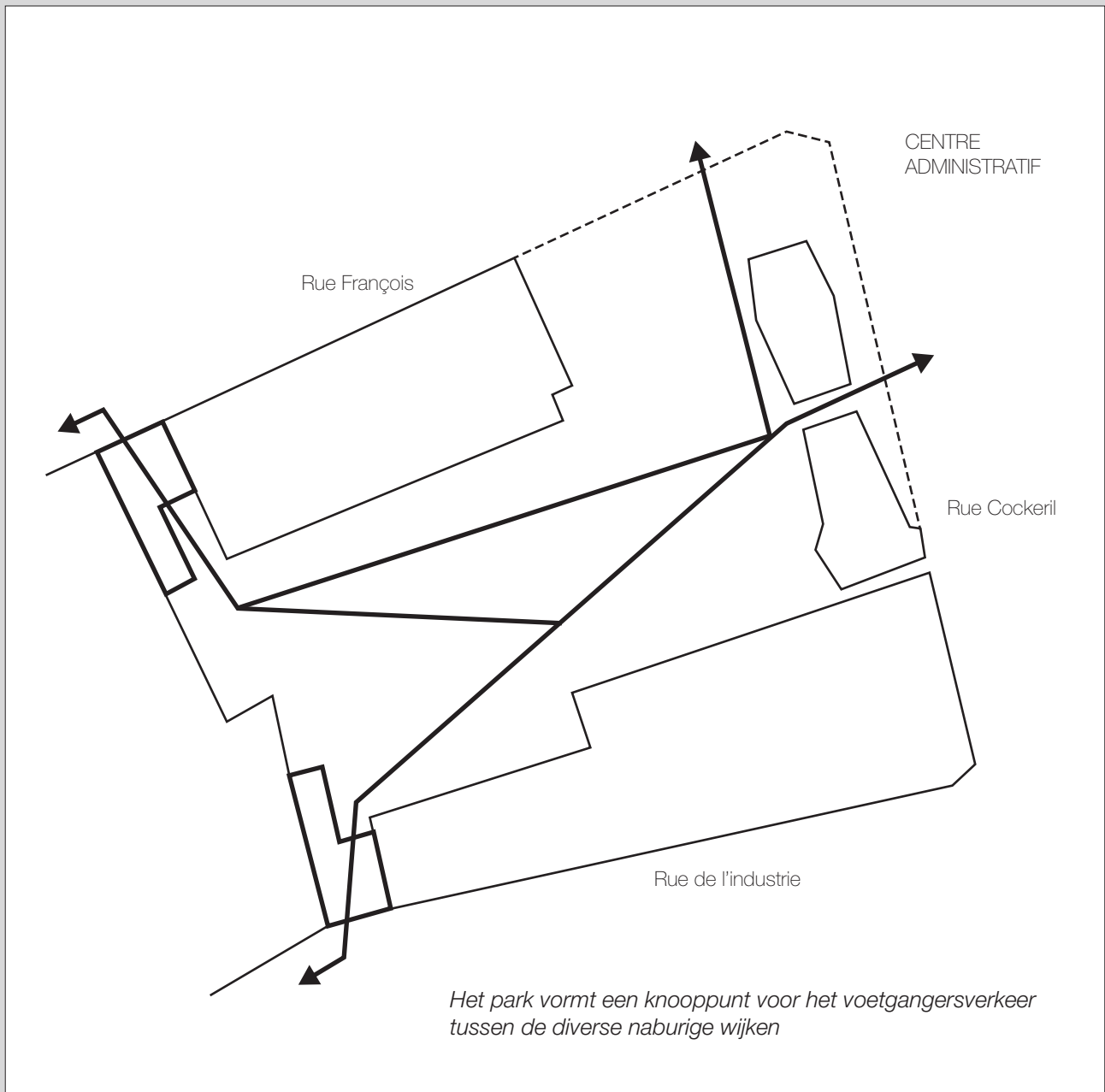
Blik op beton

NEOCITTA: EEN PARK MET EEN MOOIE HARMONIE VAN BETON EN NATUUR

Deze erg geslaagde groene ruimte werd aangelegd in het kader van het masterplan “Requalification et rénovation urbaine” van de stad Seraing. Ze vormt het hart van een nieuwe stadswijk, omringd door drie vastgoedprojecten die parallel met het parkprogramma worden ontwikkeld en die de toegangspoorten ertoe vormen. Voor dit project koos het ontwerpbureau (EOLE - Atelier d'Architecture des Jardins et du Paysage sprl) uitgesproken voor beton als materiaal.

Foto © EOLE

Een fundamentele optie van dit project is te streven naar maximaal gebruik dankzij spontane connecties, en dit door gedifferentieerde ruimtes te creëren (spel, rust, wandelweg, ...) die altijd onderling verbonden blijven. *“Een park kan zijn sociale functie slechts vervullen als het alle gebruikers maximaal tevredenstelt”,* verklaart mevrouw Anne-Marie Sauvat (landschapsarchitecte bij EOLE). *“Neocitta werd dus ontworpen als een park dat een harmonieuze cohabitatie van alle activiteiten mogelijk maakt, maar ook de ontmoeting en het onderlinge delen ervan, om steeds meer sociale koppelingen te ontwikkelen. Skaters, bejaarden, kleinkinderen, ... Er moet plaats zijn voor iederéén: onderlinge ontmoetingen moeten worden uitgelokt.”*

Het architecturale plan is transparant: het park biedt een bundel aan voetgangersverbindingen tussen de verschillende aangrenzende buurten. Het wegenraster is voldoende uitgebreid om diverse circulatie- en verbindingsschema's mogelijk te maken tussen woningen, scholen, kantoren, winkels, bushalte, het nieuwe administratieve centrum enz.

EEN PARK MET VELE FACETTEN

De noordelijke rand van de site – die dus het best is blootgesteld aan het zuiden – is afgeboord met een groot uitzichtterras dat meerdere belangrijke rollen vervult (sociaal, functioneel, spel, ecologisch en wat ruimtelijke compositie aangaat). Een overzicht:

- Een rol van ruimtelijke compositie, met een laterale structuur die de zeer tastbare fysieke grens van het park vormt. Ze is als het ware de ruggengraat waaraan de diverse dynamische activiteiten van het park opgehangen zijn.
- Een functionele rol, want de lange afrastering verhindert het binnenkijken in de bewoonde buurtpercelen.
- Een speelse rol omdat het uitzichtterras uitnodigingen tot spelen integreert, bepaald door de niveaoverschillen die terug te vinden zijn in de vorm van terreinglooiingen, trappen, hellingen... Het principe is dat de inrichting van het park allerlei gebruik uitlokt zonder dat ergens te verplichten.
- Een ecologische rol omdat hier ter plekke een gedeelte van de aarde van de graafwerken kon worden opgeslagen. De aanleg bevordert bovendien verdamping en infiltratie van regenwater.
- Tot slot ook een sociale rol, want dit grote solarium dat volop naar het zuiden georiënteerd is, maakt het mogelijk te “chillen” boven de beweging en de activiteiten in het park, rustig te verpozen op de lange banken, te kijken naar wat zich overal afspeelt of om van een middagpauze te komen genieten, beschermt tegen het lawaai van de boulevard.

Foto © ERIGES

Het oostelijke gedeelte van het park (dat grenst aan het gebouw “Neocitta 1”, de link tussen het nieuwe administratieve centrum van de stad en het park, de kern van het huizenblok) werd uitgewerkt in de zin van een stedelijke esplanade, in interactie met de handelszaken op het straatniveau die met hun hoekjes en portieken het tracé van de lange parkperspectieven bepalen.

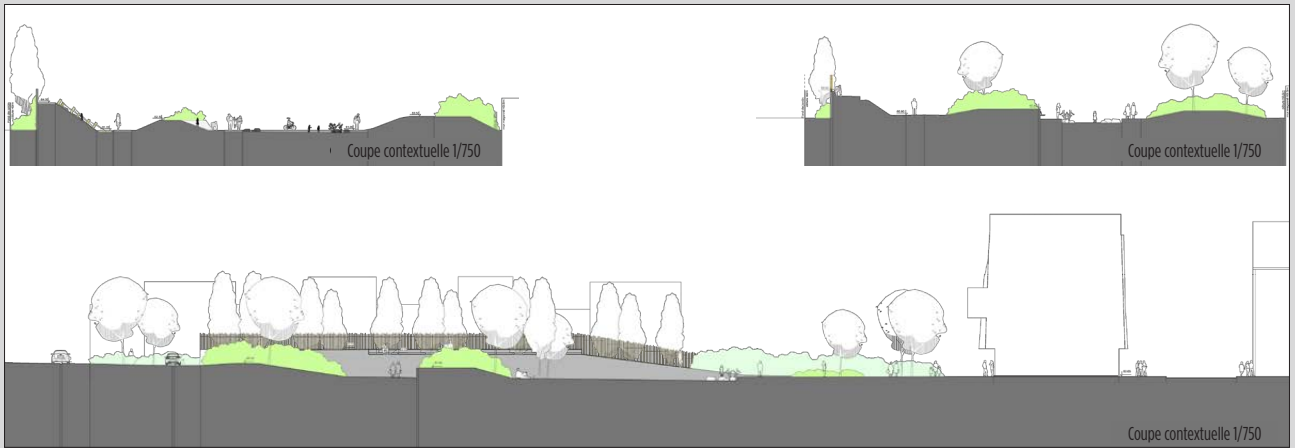
Door de stedelijke densiteit en de omringende collectieve functies zal het park onophoudelijk een grote menselijke druk ervaren. Vlakke bodembedekking werd verkozen om de toegang voor alle gebruikers (mensen met beperkte mobiliteit, kinderwagentjes, rolschaatsers, ...) en voor alle gebruik (zich verplaatsen, glijden, rollen, ...) te vrijwaren. De lange betonlinten spelen dus volop mee in de gekruiste dynamiek van spel en meerzijdig gebruik, soms, in de meest extreme gedeelten, bewust tot het randje van het haalbare. Het spreekt vanzelf dat beton, gezien zijn grote vrijheid in gebruik op alle vlakken (vlak of hellend, recht

of bochtig, ...) zich nadrukkelijk aandienende. “Bij EOLE speelt ecologisch denken al twintig jaar mee, en beton houdt daarbij stand. Beton is een materiaal dat ons vertrouwen waard is, voor de besparingen die het biedt, voor zijn duurzaamheid, zijn recycleerbaarheid. Beton is een materiaal dat we weten te appreciëren”, zegt mevrouw Anne-Marie Sauvat. “En de materiaalkeuze is belangrijk, want in een openbare ruimte is alles kwetsbaar! Het gebruik is intensief en een project dat slecht ontworpen is, zal ook slecht beheerd worden... Ons doel is dus ruimtes te ontwerpen die het publiek in zijn armen zal sluiten en respecteren. De duurzaamheid van het materiaal is dus belangrijk. Beton is voor ons een evidente keuze wegens zijn vele troeven (soliditeit, levensduur, weinig onderhoud, ...)!”

Plan © Atelier EOLE

Coupe © Atelier EOLE

EEN BEWUST AANGEPAKT TERREIN

Het reliëf van het terrein – dat oorspronkelijk volledig vlak was – behoort tot de kern van de inrichting. Reliëf en microreliëf integreren ondergrondse infrastructuur (helling van de inrit naar de parkeerruimte, Canadese put, ...), creëren fysieke en visuele schermen met de aangrenzende percelen, verbergen parkeerzones, geven structuur aan de site en creëren verrassing door de ruimtes slechts met mondjesmaat te tonen, afhankelijk van de plaats waar men zich bevindt.

De beplantingen werden gekozen in functie van een uitbundig kleurenpalet in bloemen en gebladerte en staan altijd op glooiingen die een groot oppervlak beslaan en zo een gevoel van plantaardige overvloed scheppen. Het spel van ophogingen en reliëfs draagt bij tot een duurzaam beheer van het project doordat het grootste gedeelte van de aarde die in het raam van dit project werd afgegraven, ter plaatse behouden bleef.

Parallel hiermee stuurt het algemene profiel van het terrein het hemelwater naar de tweede laterale krachtlijn, aangelegd als een lineaire infiltratiezone waar een vertraagde doorsijpeling van het water in een “wadi” (droge rivierbedding) mogelijk wordt.

Met het oog op de creatie van ruimte en sociale controle biedt de centrale zone van het park een zeer open uitzicht op de hele site. Het grote centrale grasveld met enkele bomen helt eveneens lichtjes af naar de droge bedding. Bij hevige regenval wordt dit grasveld samen met die wadi een wachtbekken waar een berekend watervolume vertraagd de grond insijpelt. Het parklandschap ondergaat dan een metaformose, maar de circulatie (via een pad dat op deze plek licht verhoogd is) blijft mogelijk.

Het park is in het algemeen ruim beplant met bomen en heesters die een natuurlijke rand rondom vormen en structuur geven aan de verschillende ruimtes in het park. Het plantenpalet is bewust losgekoppeld van de waaier aan inheemse planten. Het accent ligt op een kleurrijke bloemenpracht die met de seizoenen evolueert en die het Neocitta-park als nieuw park in het stadscentrum een uitgesproken eigen identiteit geeft: een echo voor de eigentijdse architectuur van het gebouw Neocitta 1 dat de hoofdingang ervan vormt. De planten werden ook gekozen voor hun honingdragende kwaliteiten. Verder werden soorten voor droge en magere terreinen gekozen, om maximaal te werken met de bestaande, aangehoogde bodem, zonder teelaarde te moeten aanvoeren. Zo wordt ook de besproeiingsbehoefte beperkt. Parallel hiermee werd het overstromingsgebied van de droge bedding beplant met een vegetatie die zich thuis voelt in een natte omgeving.

Foto © EOLE

GEDIFFERENTIEERDE RUIMTES

Samengevat is het park opgebouwd met een verscheidenheid aan ruimtes die niettemin een zeer grote visuele transparantie en diversiteit in gebruik vrijwaart, waar iedereen beschikt over ruimte op maat van zijn specifieke behoeften. Voorbeelden:

- **Het wandelpadennet in beton.** Via deze paden kan men het park doorkruisen om naar huis of naar school te gaan, naar het administratieve centrum of naar de winkels, naar de bushalte, ... Dit netwerk is ook een van de belangrijkste ondersteuning voor het meer dynamische gebruik waartoe het variabele terreinreliëf en de bekleding zich lenen.

- **De esplanade** aan de voet van het gebouw "Neocitta 1". Deze stedelijke ruimte van zowat 1.200 m² is als hoofdtoegang zowel op de stad als op het park georiënteerd. Het ruime plein is op maat van het gebouw waarvan het de sokkel vormt, zodat het de shops die op straatniveau worden verwacht, de mogelijkheid biedt om zich naar buiten te ontwikkelen.

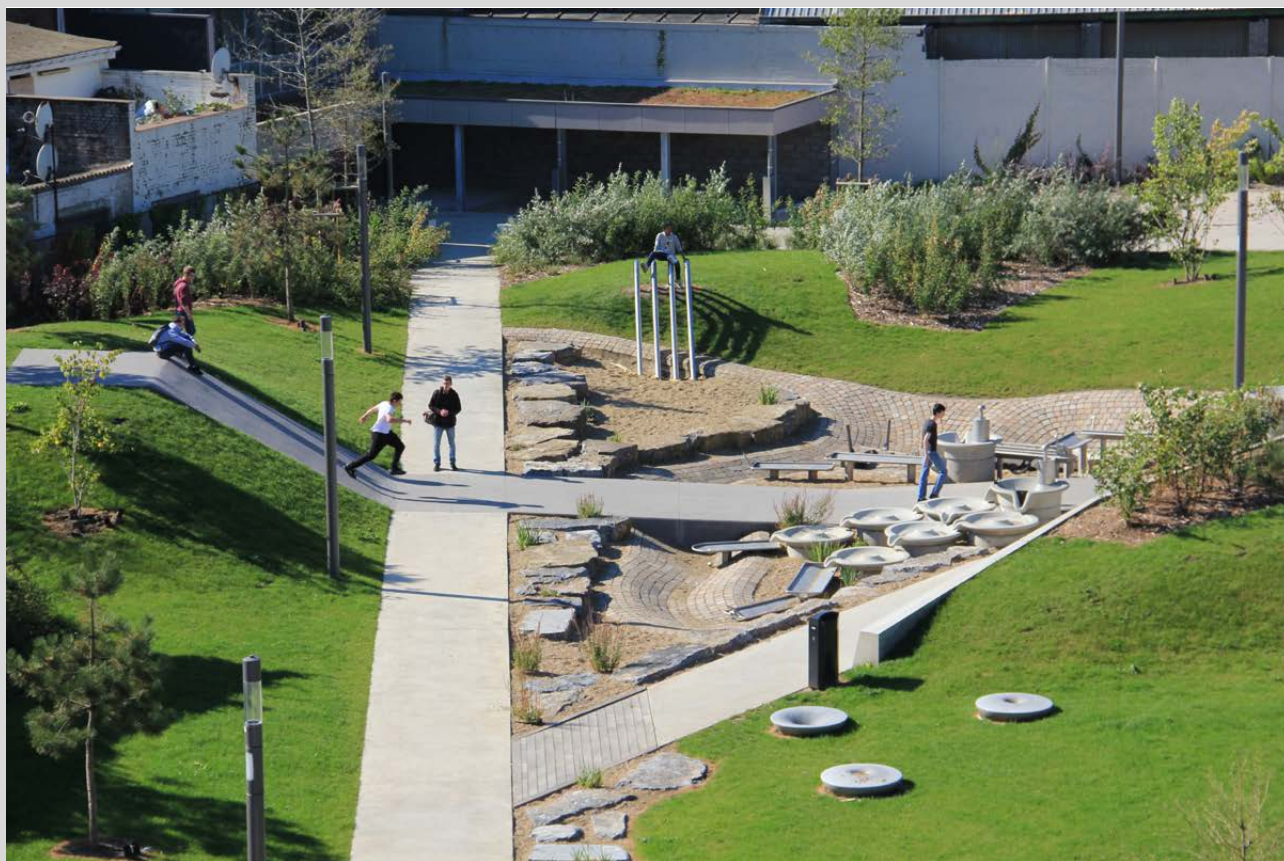
- **De sportzone met zittreden** (+/- 200 m²). Deze zone mikt op al wie wil spelen: er is een basketbalplatform, aangevuld met terrastrappen die steunen op een beplant reliëf met daarin de helling naar de ondergrondse parking van het gebouw "Neocitta 1".

- **Het uitzichtterras en de klimzone** (+/- 200 m²). De noordelijke rand van het park kreeg een reliëf dat steunt op een betonmuur en dat uitgerust is met een houten platform en een lineaire bank. Dit terras ligt volop in de zon en is daarmee een heus solarium met uitzicht over het hele park dat tegelijk een fysieke en visuele grens creëert tussen het park en de tuinen van de rue François. Het westelijke uiteinde van dit reliëf is ingericht in een klim- en glijzone voor jonge kinderen.

- **Waterspelen en een speltraject** (+/- 250 m²). Centraal in het park bevindt zich een ruimte in het teken van waterspelen. De aqua-animatie wordt beheerd met drie handpompen. Voor de toevoer van het nodige water is de interactie van een kind vereist. Het verbruik is dus zeer gericht en beperkt. Deze speelzone is verbonden met de klimzone via een geëffend pad, dwars door het park, dat het reliëf doorklieft en daarmee een informeel ludiek element vormt.

Foto © ERIGES

TECHNISCHE KWALITEITEN VAN HET PROJECT

Het beheer van het hemelwater:

De inrichting bevordert de verdamping en de doorsijpeling. De tijdelijke aanwezigheid van water verlevendigt het park en doet het landschap een metamorfose ondergaan (van een droge tot een overstroomde bedding). Het geïntegreerde beheer van het oppervlaktewater heeft het mogelijk gemaakt de technische installaties (drainage, kolken, afgevoerde volumes naar riolering, ...) drastisch te beperken.

Het beheer van afgegraven aarde:

Het project beperkt de afvoer van afgegraven aarde bij de aanleg van het park door ze ter plaatse op te slaan in een geïntegreerde reliëfvorm.

Het beheer van het elektriciteitsverbruik:

Het park kent een openbare ledverlichting die de voordelen van beperkt stroomverbruik en gering onderhoud combineert.

Het beheer van waterverbruik:

De plantenwaaier is aangepast aan de beperkingen van bezonning en de aard van de bodem. Deze beplanting vraagt geen besproeiing. Voor de waterspelen is een bewuste mechanische interactie door een kind nodig (handpomp). Het opgepompte water wordt vervolgens gebruikt in de opeenvolgende speelbassins stroomafwaarts van de pomp.

BETON, EEN NATUURLIJK AANGEWEEZEN KEUZE

Beton heeft vele troeven, maar het kantoor EOLE onderstreepte er drie in het bijzonder tijdens de realisatie van het Neocitta-park.

De aard zélf van beton: een hard maar tóch vloeibaar materiaal!

Dankzij de vloeibaarheid van ter plaatse gegoten beton is álles mogelijk en toegestaan. De bouwmeester beschikt over een grote gebruiksvrijheid in alle vlakken, zowel horizontaal als verticaal, schuin of gebogen, figuren of modellen, ... Deze vloeibaarheid is vanzelfsprekend een enorm gemak bij de toepassing.

Beton en polyvalentie

Wandelen, fietsen, skateboarden, een kinderwagen voortduwen, ... altijd met hetzelfde bewegings

comfort! Dat is mogelijk dankzij de zeer uiteenlopende afwerkingen van het betonoppervlak: glad, uitgewassen, gezandstraald, gebouchardeerd ...

Al die mogelijkheden worden verder uitgebreid met betonelementen die op maat worden gerealiseerd door professionals zoals URBASTYLE of EBEMA. Beton zorgt ongetwijfeld voor een enorme creatieve vrijheid die het mogelijk maakt een zeer robuust (en dus moeilijker te vandaliseren) straatmeubilair te installeren in de openbare ruimte.

De permanentie van beton

Rotbestendig, onontvlambaar, robuust: beton is er om (heel lang) te blijven! Een extra voordeel: het onderhoud na de bouwwerkzaamheden is beperkt. Ook dat is besparen!

Foto © Eric Schelstraete

Foto © Eric Schelstraete

Auteurs

Anne-Marie Sauvat, landschapsarchitecte, ABAJP
met de medewerking van Sylvie Reversez en Eric Schelstraete

Meer informatie:

Bouwheer: ERIGES (Eriger Seraing) - Régie communale autonome de Seraing
Ontwerp: EOLE Atelier d'Architecture des Jardins et du Paysage sprl - www.eole.eu

